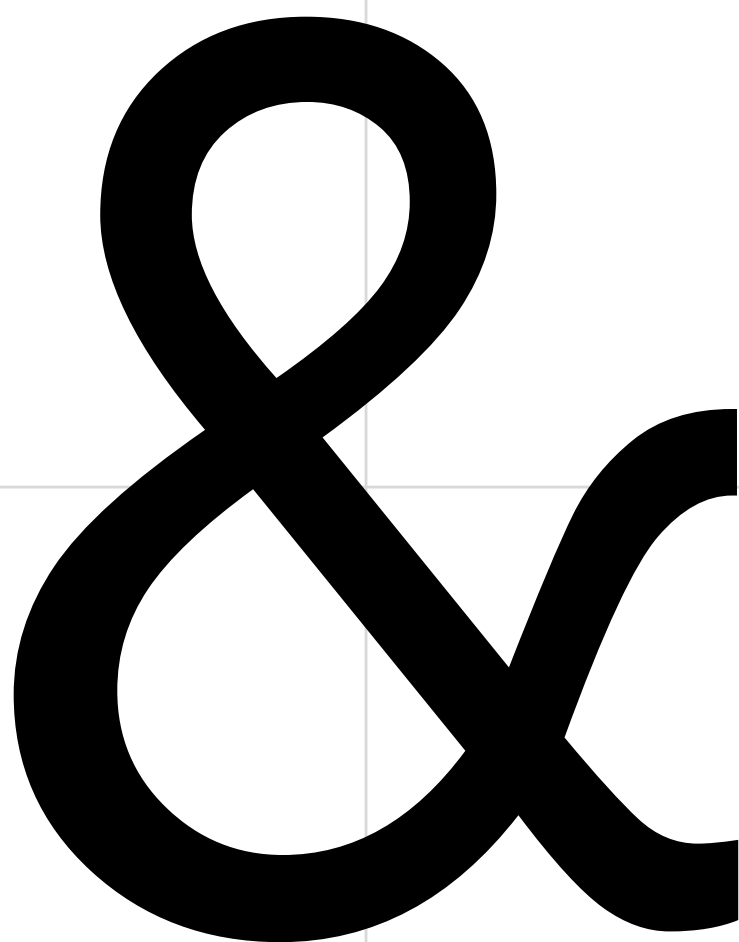

**TECHNOLOGIE
SEBEDOTÝKÁNÍ OKA**

**TECHNOLOGY OF
THE SELF-TOUCHING
OF THE EYE**

1. 7. 2021 – 25. 7. 2021

etc. galerie, Sarajevská 16
Praha 2 / Prague 2

Umělci:

Lucie Rosenfeldová a Matěj Pavlík

Kurátor:

Tomáš Kajánek

Architektka:

Michaela Marešová

Dvoukanálová video instalace Lucie Rosenfeldové a Matěje Pavlíka představuje fenomén tzv. fosfénů neboli vnitřního zraku. Autoři toto téma nahlíží z historické perspektivy západního vědeckého poznání a zaměřují se na to, jaké typy imaginace těla a tělesnosti může zakládat. Ve svých dílech se snaží nabídnout takovou imaginaci, která se kriticky staví k reliktním západních přírodních věd.

Podíváme-li se v zrcadle na své oči, které ještě před chvílí ukazovaly záblesky světla za víčky, zjistíme, že teorie o vnitřním světle jsou liché. Zakreslíme-li výboje světla po dráždění oka do protokolu, předestíráme si laboratorní podmínky naší vlastní imaginace.

Artists:

Lucie Rosenfeldová and Matěj Pavlík

Curator:

Tomáš Kajánek

Architect:

Michaela Marešová

Two-channel video installation by Lucie Rosenfeldová and Matěj Pavlík presents the phenomenon known as phosphenes or internal sight. The artists expose this phenomenon to the historical perspective of Western scientific knowledge, focusing on the forms of imagination of the body and corporeality it can serve to establish. In their videos, they attempt to propose an imagination that takes a critical stance towards the relics of the Western natural sciences.

If we look in the mirror to see our eyes, which only a moment ago showed flashes of the light behind our eyelids, we discover that theories of internal light are misguided. If we mark discharges of light following eye irritation into a protocol, we have set the laboratory conditions of our own imagination.

Opatrně si začnu konečky prstů mnout zavřené oči. Snažím se rovnoměrně rozložit tlak a sleduji, jak pod bříšky prstů vznikají světelné obrazce na černobílém pozadí, z kterého prosvítají tlumené barvy. Kyselinově žhnoucí potůčky se spojují do větších celků a září žlutou, hnědou a oranžovou barvou. Čtvercová dlažba na pozadí pravidelně problikává v negativním provedení, zatímco se postupně prohlubuje ve spirálovitých, nekonečně rotujících fraktálech. Pohled je to celkem zábavný, připomíná mi opojení fenylethylaminy. Po chvíli mě oči začínají bolet, a tak s tím přestávám. Pár minut mi trvá, než dokážu zaostřit a přivyknout na zatemněnou místnost galerie.

Výstava *Technologie sebedotýkání oka* umělecké dvojice Matěje Pavlíka a Lucie Rosenfeldové na základě jevu fosfénu ukazuje, nakolik je lidské vnímání ovlivněno ideologickými, sociálními a kulturními faktory. Fosfény – označení pochází z řečtiny, kde *fos* představuje světlo a *phainomenon* fenomén – by se daly popsat jako světelné mžitky vyvolané tlakem na oči. Vznik a působení těchto barevných tvarů zkoumali filozofové, vědci a lékaři již od starověku.

Dvoukanálová video instalace pracuje s formálně odlišnými přístupy ve svém zpracování. Vývoj fosfénu je nejprve vyprávěn z historického hlediska pomocí animovaných kreseb a příkladů vědeckých experimentů, které ukazují provázanost ideologie s tělesnou biomechanikou. Světlo bylo pro středověkého člověka důležitým nástrojem vědění, neboť iluminuje vše kolem nás. Kritický obrat během osvícenství narušil novoplatónskou a středověkou představu člověka, který světelné paprsky vysílá. S tím byla záhy vyvrácena i hypotéza, že velcí muži dějin světlo vyzařují. Barevné skvrny, které vidíme, se stávají subjektivním nástrojem, jenž zprostředkovává zrakové osvobození od předmětného světa a nabízí možnou provázanost moderního abstraktního umění s romantickou fyziologií. Nakolik ale patří subjektivní pohled vědomému jedinci, zůstává otázkou.

Druhá část videoinstalace pracuje s performativitou filmového jazyka a pomocí detailních záběrů divákům představuje tělo jako technologii. Technologii, která pomocí vtělování obrazů neustále zefektivňuje a hněte lidskou schránku, a ovlivňuje tak lidský subjekt. Dráždění oka, tedy uměle vyvolaný zdroj fosfénu, představuje příklad možného činidla ovlivňujícího naše vnímání. Zakreslené fosfény se stávají obrazy vnějšího tlaku, jenž bereme jako něco daného.

Na proměně výkladu fyziologie oka podle ideologické základny ukazují umělci důležitost vědecké imaginace. Imaginaci lze chápat jako schopnost vyvolávat v člověku obrazy a představovat si možné

I begin carefully rubbing my eyelids with the tips of my fingers. I try to distribute the pressure regularly, observing how my fingertips create patterns of light on a black and white background, with muted colours permeating through it. The acidulously incandescent streams connect into larger wholes and shine in yellow, brown, and orange. The square paving in the background flashes regularly in negative while it gradually goes deeper in spiralous, infinitely rotating fractals. It is quite an entertaining view – it reminds me of being intoxicated by phenethylamines. My eyes begin hurting after a while, so I stop. It takes me a few minutes before I can focus and get used to the darkened space of the gallery.

The *Technology of the Self-Touching of the Eye* exhibition, by the artistic duo of Matěj Pavlík and Lucie Rosenfeldová, uses the phenomenon of the phosphene to demonstrate the extent to which human perception is influenced by ideological, social, and cultural factors. Phosphenes – a term originating in Greek, where *phos* refers to light and *phainomenon* refers to a phenomenon – could be described as black spots of light brought about by pressure on the eyes. The origin and influence of these colourful shapes have been studied by philosophers, scientists, and doctors since antiquity.

This two-channel video installation makes use of formally diverse approaches. The development of phosphenes is first narrated from a historical perspective through the use of animated drawings and scientific experiments that attest to the bond between ideology and bodily biomechanics. For the people of the Middle Ages, light was an important tool of knowledge, illuminating everything around us. The critical turn that took place during the Enlightenment dethroned the neo-Platonic and medieval notion of the human who sends out rays of light. However, this also denied the hypothesis that the great men of history radiate light. The spots of colour we see become a subjective tool that mediates ocular liberation from the material world and offers a possible link between modern abstract art and Romantic physiology. However, it remains a question to what extent the subjective position belongs to a conscious subject.

The second part of the video installation works with the performativity of cinematic language, introducing the audience to the body as technology through a series of detailed shots. A technology that is, through embodied images, constantly moulding the human body, making it more effective and thus influencing the human subject. Stimulation of the eye, i.e. phosphenes brought about artificially, is an example of a possible agent influencing our perception. The drawings of phosphenes become images of an external pressure we have learned to accept as given.

změny. Tato způsobilost bývá mylně přisuzována výlučně umělcům. Pavlík s Rosenfeldovou poukazují na důležitost všeobecně sdílených obrazů, které neovlivňují jen směřování společnosti a způsob soužití, ale mají vliv i v osobní rovině při formování tělesnosti.

Tomáš Kajánek

Lucie Rosenfeldová studovala na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze, nejprve v ateliéru malby Jiřího Černického a poté v ateliéru sochařství u Dominika Langa a Edith Jeřábkové, kde absolvovala v roce 2017. Samostatně svoji tvorbu představila v galeriích Plato, etc., Tvar a společně s Matějem Pavlíkem v Galerii Jelení. Spolu s Alžbětou Bačíkovou a Martinou Smutnou se účastnila skupinové výstavy *Against Nature. Mladá česká umělecká scéna* v Národní galerii v Praze. Její filmy byly rovněž zahrnuty do řady projekcí v Česku i v zahraničí. Je držitelkou hlavní ceny přehlídky Jiné vize PAF Olomouc (2016).

Matěj Pavlík studoval na Vysoké škole uměleckoprůmyslové v Praze v ateliéru fotografie pod vedením Aleksandry Vajd a Hynka Alta, později Martina Kohouta, kde absolvoval v roce 2017. Pavlíkova umělecká praxe zahrnuje řadu autorských spoluprací, jmenovitě s Lucií Rosenfeldovou v Galerii Jelení, spolukurátorskou činnost v Galerii 207 a účast na několika ročnících festivalu Fotograf. Samostatně se představil v galerii A.M.180. Pavlík je jedním z iniciátorů Pracovní skupiny pro výzkum mimosmyslové estetiky, která se stala v roce 2020 jedním z laureátů Ceny Jindřicha Chalupického.

The transformation in our interpretation of the physiology of the eye following an ideological foundation is used by the artists to demonstrate the importance of scientific imagination. Imagination can be understood as the capacity to bring about images in people and allow them to imagine a diverse range of changes. This capacity is sometimes erroneously attributed exclusively to artists. Pavlík and Rosenfeldová, however, point to the importance of universally shared images that influence not only the direction of society and our cohabitation but also influence the formation of our corporeality on a personal level.

Tomáš Kajánek

Lucie Rosenfeldová studied at the Academy of Art, Architecture and Design in Prague, first in the painting studio of Jiří Černický and later in the sculpture studio of Dominik Lang and Edith Jeřábková, from which she graduated in 2017. She has exhibited solo at Plato, etc., and Tvar gallery, and with Matěj Pavlík in Galerie Jelení. Along with Alžběta Bačíková and Martina Smutná, she took part in the group exhibition *Against Nature. Young Czech Art Scene* at the National Gallery in Prague. Her films were also included in a number of screenings in both the Czech Republic and abroad. She won the main award at the Other Visions competition at the 2016 PAF festival in Olomouc.

Matěj Pavlík studied at the Academy of Art, Architecture and Design in Prague in the photography studio led by Aleksandra Vajd and Hynek Alt, later Martin Kohout, graduating in 2017. Pavlík's practice includes a number of collaborations: an exhibition with Lucie Rosenfeldová at Galerie Jelení, co-curatorship at Galerie 207, and participation in several editions of the Fotograf Festival. He has also exhibited solo at A.M.180 gallery. Pavlík is one of the initiators of the Working Group for the Study of Non-Sensorial Aesthetics, which was among the laureates of the 2020 Jindřich Chalupický award.